

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 28. 9. 2022

Peter Majer, hovorca NBS

Dobrý deň, vitajte v NBS na našej jesennej tlačovej konferencii. Máme pripravené dáta a súvislosti ako vidíme slovenskú ekonomiku počas najbližších mesiacov. O úvodné slovo teraz poprosím guvernéra Petra Kažimíra a potom má pripravenú prezentáciu viceguvernér Ľudovít Ódor.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Dobrý deň dámy a páni, dovoľte mi aj mne, aby som vás privítal na pôde Národnej banky Slovenska. Existujú predpovede, pri ktorých by si človek prial, aby sa radšej nikdy nenaplnili. Myslím si, že aj naša dnešná prognóza bude patriť do takejto kategórie. Na základe toho, čo sa deje okolo nás a u nás sa domnievame, že budúci rok bude veľmi náročný, bude dokonca náročnejší ako ten, v ktorom žijeme práve teraz. Predpokladáme, že naša ekonomika v budúcom roku nebude rásť, ale naopak poklesne o jeden percentuálny bod. Očakávame dvojcifernú infláciu a očakávame takisto druhý rok po sebe pokles reálnych miezd. Neistota, v ktorej žijeme, je oveľa väčšia ako tá, ktorú si pamätáme ešte z veľkej globálnej finančnej krízy a to všetko má aj svoje následky. Predpokladáme, že inflácia v budúcom roku, priemerná inflácia, by mohla dosiahnuť úroveň 18 %. Pri tomto výpočte sme rátali s tým, že sa ceny elektriny, plynu a tepla pre domácnosti približne zdvojnásobia. Sú to predpoklady, ktoré boli komunikované predstaviteľmi našej vlády, predovšetkým ministerstvom hospodárstva a pri týchto predpokladoch by vrcholové čísla, najvyššiu hodnotu inflácia v budúcom by mohla dosiahnuť až úroveň dokonca 22 %, pri dosiahnutí priemerného čísla 18 %, tak ako som to už bol povedal. Pracujeme aj s lepším, ja by som ho nazval idealistickým scenárom, a to je scenár, pri ktorom by sa vláde podarilo prostredníctvom opatrení, a nielen vláde, ale aj Európskej komisii prostredníctvom opatrení dostať regulované ceny na úroveň maximálne do výšky 50 % navýšenia, čiže boli by iba o 50 % vyššie ako v tomto roku a vtedy by inflácia vrcholila niekde na úrovni 17 %, s priemernou infláciou budúci rok niekde na úrovni 14 %. Rast ekonomiky by sa potom mohol obnoviť v druhej polovici budúceho roka a pevne verím, že na pokles reálnej ekonomiky by sme mohli potom relatívne rýchlo zabudnúť. Rast príjmov v porovnaní s infláciou by sa mal tiež potom zásadne zosilniť. Inflácia výraznejšie poklesne zrejme až začiatkom roku 2024, zostane však na vyššej úrovni ako sme boli po minulé roky zvyknutí a to

až do konca roka 2024. Toľko by som asi na úvod a nejaké väčšie detaily - o väčšie detaily poprosím pána viceguvernéra.

Ludovít Ódor, viceguvernér NBS

Dobrý deň, ďakujem pekne. V zásade posledné obdobie, ktoré bolo poznačené najmä teda pandémiou, tak sme väčšinou robili tie predpovede scenárov vzhľadom na tú neistotu a niečo podobné sme pripravili aj dnes, aj keď dnes takým hlavným slovom sú energie, lebo zatiaľ stále nie je jasné o koľko pôjdu hore ceny energií pre domácnosti a pre firmy a od toho strašne veľa záleží, lebo tie čísla, keď sa pozrieme na svetové trhy, tak nie sú v desiatkach percent, ale sú násobky v zásade oproti tomu, čo sme tu mali pred krízou a s touto neistotou sa veľmi ťažko pracuje, preto sme aj my pripravili rôzne scenáre vývoja. Kým v tom základnom scenári rátame s tým ako je situácia dnes, tak priniesli sme aj jeden horší scenár, kde by tá situácia na energetickom trhu ešte eskalovala, ale aj lepší, kedy by aj predstavitelia Európskej komisie spolu našli nejaké jednotné riešenie ako to bremeno lepšie rozložiť vlastne medzi firmy, domácnosti a teda možno budúce generácie. Takže, preto tá vysoká neistota. Zhrnutie už povedal pán guvernér, takže ja vlastne len krátko prejdem cez predpoklady a niektoré tie hlavné trendy, ktoré máme v predikcii. Upozorním aj na zopár teda aj pozitívnych tendencií, aby sme neboli len teda negativistickí. Tak zase jedna taká pozitívna tendencia je cena ropy na trhoch, kde v poslednom období nevidieť nejaké ďalšie eskalácie, ale na druhej strane nepríjemná vec je, že to sú teda dolárové ceny a dolár je teraz proti euru relatívne silný, takže v eurách tie ceny sú vyššie. Tuto môžeme vidieť najmä na konci tých grafov ako rýchlo sa môžu meniť tie ceny, keď boli ohlásené nejaké konkrétnejšie kroky aj zo strany Európskej komisie, takže veríme, že ak teda naozaj sa nájdu tie riešenia, tak tie ceny môžu byť zvládnuteľnejšie v budúcom roku, ale na druhej strane vidíme aj čo sa deje momentálne na Nord Streame, takže tie riziká sú veľké, a preto ako aj uvidíte, ukážeme tie scenáre. Na strane dlhodobých úrokových sadzieb nenastali nejaké vážne tendencie, ale tá krátkodobá strana krivky sa výrazne zvýšila. Momentálne vlastne všetky centrálné banky sveta pokračujú v sprísňovaní menových podmienok, takže toto bude pokračovať aj naďalej. Čo je tiež taká - už musíme brať ako pozitívnu správu, že zatiaľ nemusíme revidovať smerom nadol ten zahraničný dopyt, ktorý vidíme. Takže to je určite pozitívna správa, že aj keď tie ceny budú znamenať ťažké časy aj pre firmy aj pre domácnosti, ale zatiaľ ten samotný dopyt po tie výrobky nie je nejaký významne oslabený a drží sa na relatívne dobrých pozíciách. Takže čo sa týka HDP, tak v tom základnom scenári tam predpokladáme pokles mierny v budúcom roku. Súvisí to samozrejme s tým energetickým cenovým šokom, ktorý máme v tom základnom scenári a ak by to tak zostalo, tak ekonomika

by sa recesii nevyhla a na predkrízovú úroveň, teraz myslíme pred-covidovú úroveň, by sme sa dostali až niekedy koncom budúceho roka. To, čo nás bude extrémne zaujímať je samozrejme súkromná spotreba, ktorá nás podržala aj v covidových časoch. Boli tam nejaké úspory vynútené, ktoré ešte aj v súčasnej dobe pozitívne vplyvajú na tie čísla, ktoré vidíme, ale samozrejme veľmi záleží od toho, aký bude ten šok, ktorý príde do tých účtov domácností za energie a podľa toho uvidíme do akej miery bude odolná súkromná spotreba aj v budúcnosti. Na trhu práce nečakáme, napriek teda tomu, že ekonomická aktivita môže poklesnúť v budúcom roku. Trh práce môže byť relatívne odolný aj v tom scenári s tými vyššími cenami. Čakáme, že rast zamestnanosti alebo teda ten pokles zamestnanosti bude mierny, že zamestnanosť sa udrží relatívne vysoko a to aj vzhľadom na to, že aj pri súčasnej situácii sú segmenty trhu, kde je nedostatok ľudí, takže z tohto pohľadu postupne aj to starnutie populácie bude vplyvať na trh práce na Slovensku. Čo sa týka miezd - v budúcom roku očakávame nárast okolo 11,6 % a neskôr v 2024 okolo 9 %. Samozrejme to by znamenalo pokles reálnych miezd dva roky po sebe podobne ako sme to avizovali aj v predchádzajúcej predikcii, len teraz tá magnitúda je vyššia než sme predpokladali. Ak teda prejdeme na infláciu, to kľúčové je asi v strede, že podľa tých - keď sme zapracovali súčasné informácie, ktoré máme aj z regulačného úradu, aj tie trhové ceny, ktoré vyskočili, tak na tej pravej strane vidíte - elektrina, myslím v tom strednom grafe pravá strana - elektrina, plyn a teplo tam nárasty 186 – 91 - to sú naozaj veľmi významné nárasty, ale zatiaľ vzhľadom na to, že sme nevideli nejaké konkrétne kontúry opatrení, tak sme museli počítať s tými číslami, ktoré platia. Ale ukážem vám aj ten pozitívny scenár, ktorý predpokladá, že ak budú nejaké opatrenia alebo nejaké prísľuby, ktoré boli z vládnej úrovne, tak tie čísla môžu byť samozrejme potom prijateľnejšie. Pozreli sme sa aj na ďalšie zložky spotrebného koša, lebo ak sa ešte trochu vrátim na tento graf, na ten ľavý a tam v strede vidíte tú veľkú červenú revíziu, to sú tie energie a pod tým sú potraviny - takže stále najviac sú v pozadí tých rastov faktory, ktoré veľmi ťažko vie menová politika alebo hoci aj fiškálna politika ovplyvniť, a zatiaľ pozitívne je, že tie modré stĺpčeky tam nie sú nejaké výrazné, že tie sekundárne efekty nie sú také dramatické, aby sme museli hovoriť o nejakej naozaj dlhodobej dvojciferej inflácii, či už v eurozóne alebo na Slovensku. Takže to je také malé pozitívum, ale samozrejme je to prebité tými červenými stĺpcami, ktoré bohužiaľ nie sú v našich rukách. Ale pozreli sme sa aj na tie sekundárne faktory a aj tam vidíme trochu rozširovanie tých inflačných tlakov do služieb, do ďalších oblastí, no a to je vlastne potom tá úloha pre menovú politiku, aj preto svetové centrálné banky zvyšujú úrokové sadzby, aby práve tú modrú zložku postupne vedeli dostať naspäť na nejaké rozumnejšie úrovne. Máme tam vlastne jednu takú krátku analýzu, či náhodou firmy nezneužívajú tú situáciu a zvyšujú ceny

preto, aby zvyšovali svoje marže - zatiaľ tieto z firemných dát, tieto hypotézy sa nepotvrdili, takže tie marže sú relatívne konštantné, takže nemôžeme nejakým spôsobom obviňovať firmy, že zneužívajú tú situáciu a nejakým spôsobom zvyšujú ceny, naozaj to súvisí s tým, že ich náklady rastú. Tu je ďalší graf, ktorý ukazuje niečo pozitívneho aj negatívneho. To pozitívne je, že ak máte veľkú svetovú ekonomiku z čistého exportéra ako Spojené štáty, tak tam už tá celková inflácia začala klesať, vlastne už dva mesiace po sebe a čo ukazuje na to, že postupne budeme môcť veriť v nejaký návrat tých cien energií a potravín na rozumnejšie úrovne. Na druhej strane, tá pravá strana ukazuje to, čo som hovoril, že vzhľadom na to, že hovoríme najmä o potravinách a energiách, tak v zásade na to doplácajú tak krajiny v eurozóne ako aj mimo eurozóny, môžete sa tam pozrieť a vlastne to je taký graf hokejky alebo tvaru hokejky a tam vidíte, že či máte vlastnú menovú politiku, či máte spoločnú, tak v zásade tie ceny rastú okolo tých dajme tomu 15 až 25 % vo všetkých týchto menších krajinách, lebo samozrejme tieto krajiny majú vo svojich rozpočtoch zastúpené energie veľmi vysokým podielom, oveľa viac ako bohatšie krajiny a oveľa viac ako krajiny, ktoré sú na juhu Európy a možno potrebujú menej kúriť v zime. Fiškálny výhľad vzhľadom na tie neistoty pri kompenzačných opatreniach je tiež neistý vzhľadom na to, že ak budú nejaké väčšie kompenzačné opatrenia, tak otázka je, že odkiaľ sa zoberú tie peniaze, či sa to prerozdeľuje cez nejaké ziskové položky firiem, ktoré zarábajú na tých energiách alebo sa zoberie z iných zdrojov, takže vzhľadom na tieto neistoty zatiaľ ten baseline scenár počíta s tým, že ak by teda neboli výrazné kompenzačné opatrenia, tak ešte chvíľu by sme vedeli udržať deficit pod 4 % aj vzhľadom na to, že tá inflácia zo začiatku pomáha verejným financiám, ale dlhodobo ako náhle tie valorizačné mechanizmy sa pretavia aj do dôchodkov, tovarov a služieb, miezd vo verejnom sektore, tak preto vidíte, že následne to vyskočí cez 5 %. Inflácia – teda dlh keď meriame k príjmom a máme rastúce inflačné prostredie, tak to väčšinou pomáha, lebo ten menovateľ vlastne rastie z dôsledku cien, takže tieto mechanické prepočty by mohli teda postupne vrátiť dlh pod 60 %, ale opakujem - v tomto scenári zatiaľ nie sú tam zohľadnené tie inflačné opatrenia, v tom to bremeno sa presúva z väčšej miery aj na podnikový sektor a sektor domácností. Na konci ešte ukážem tie dva scenáre, jeden ten taký nepríjemnejší, ktorý môže, súvisí s tým, že tá situácia na energetických trhoch môže byť ešte vážnejšia - a aj tá vojna zatiaľ nie je úplne jasná, ktorým smerom pôjde. Na druhej strane, ale už ten rizikový scenár vzhľadom na to, že tie mnohé riziká sme dali rovno do základného scenára, tak je rozdiel medzi tým základným a rizikovým už nie je taký výrazný, aký bol predtým. A ukončím to s tým pozitívnym scenárom, ktorý hovorí o tom - samozrejme veľmi ťažko sa nám hľadajú nejaké konkrétne čísla vzhľadom na to, že nie sú opatrenia konkretizované, tak zatiaľ sme urobili ten taký, povedal by som, že akčnejší scenár z hľadiska

komisie aj vlády, na základe len nejakých verbálnych vyjadrení, kde to vyjadrenie bolo, že urobíme všetko pre to, aby tie energie rástli maximálne do 50 %. Ak by tomu tak naozaj bolo tak v zásade vidíte, že mohli by sme sa vyhnúť recesii a zároveň tie ceny by rástli oveľa menej, niekde len na úrovni tých 13,5 % a preto aj reálne mzdy by boli na tom lepšie než v súčasnosti predpokladáme. Takže neistota je veľká, kľúčovým slovom sú energie a dúfajme, že keď sa sem vrátíme niekedy v decembri, tak už tá situácia bude jednak jasnejšia a tým pádom budeme môcť prezentovať aj o čosi lepšie čísla už v tom základnom scenári, ale bohužiaľ tieto veci nie sú v našich rukách, ďakujem pekne.

Tomáš Velecký, Televízia Markíza

Premiér Heger povedal pre Financial Times, že slovenskej ekonomike hrozí kolaps a niektoré scenáre vývoja v energo-kríze označil pre slovenskú ekonomiku za likvidačné. Takýto ostrý slovník podľa Financial Times ešte nepoužil žiadny predstaviteľ Európskej únie, náš premiér je prvý. Chcem sa spýtať, či sa stotožňujete s takýmto rizikom? Hrozí podľa vás našej ekonomike kolaps, ak by sa naplnil nejaký najčernejší scenár? Ďakujem.

Peter Kažimír, guvernér NBS

V prvom rade musím povedať, že to, čo tu opisoval pán viceguvernér Ódor je samozrejme založené na tej našej najlepšej snahe poznania reality. A zároveň musím povedať, že my vlastne celé mesiace odčítame od pier našich politikov ich zámery a musíme aj priznať, že v tej kakofónii politických záujmov a politických konfliktov to vôbec nie je jednoduché. Premiér krajiny zvykne vedieť najviac o tom, čo môže krajine hroziť, z tohto pohľadu ja rozhodne nechcem mu odporovať, ale to, čo vidíme my sme dneska odprezentovali v úplne konkrétnych číslach. To znamená, my vnímame proste hrozbu dočasného jednoročného poklesu ekonomiky, to rozhodne sa nedá pomenovať kolapsom a zároveň vidíme aj to, že Európska komisia spolu s vládami jednotlivých členských krajín majú v rukách nástroje na to, aby tieto scenáre boli lepšie. A potom sú samozrejme iní ľudia na iných stranách, možno na východ od našich hraníc, ktorí zase majú v rukách iné nástroje, ktoré môžu spôsobiť to, že to bude oveľa horšie, ale to už sme v rovine nie politiky ale možno vojenského plánovania a to nie je naša úloha.

Daniel Horňák, Agentúra Bloomberg

Dobrý deň. Chcem sa spýtať ohľadne vývoja európskej ekonomiky, či tie vaše úvodné slová ohľadne toho, že čakajú nás horšie časy máme chápať tak, že to sa vzťahuje na európsku ekonomiku alebo ako vidíte ten výhľad pre eurozónu, Európu? Ďakujem.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Máme relatívne čerstvé čísla, na základe ktorých sme sa rozhodovali na poslednej Rade guvernérov, kde ako veľmi dobre viete, sme zdvihli sadzbu o 75 percentuálnych bázických bodov a vnímam to tak, že inflácia v eurozóne je vysoká a je príliš dlho vysoká a z tohto pohľadu budeme musieť pokračovať v normalizácii menovej politiky alebo ak chcete v sprísňovaní nastavenia menovej politiky. Myslím si, že musíme byť dôrazní a musíme byť dokonca nemilosrdní bez ohľadu na hroziacu recesiu – a prečo? Pretože sa potrebujeme vyhnúť tzv. sekundárnym efektom, a to nie je nič iné len to, že sa nám cez kanál napríklad rastu miezd naprieč celou eurozónou potom môžeme sa dočkať fenoménu ako keby nejakej inflačnej špirály. Preto musíme postupovať veľmi obozretne a z tohto pohľadu byť prísni. Je pred nami ďalšie rokovanie o nejaký mesiac, dozvieme sa ďalšie dáta, budeme sa rozhodovať na základe konkrétnych výsledkov, napríklad aj septembrovej inflácie v eurozóne v jednotlivých členských krajinách, no a ak by ste chceli odo mňa chceli počuť možno ako by mali ďalej rásť sadzby, tak tu musím povedať, že 75-ka je veľmi dobrým kandidátom na udržanie tempa takéhoto sprísňovania, ale zároveň treba povedať, že si musíme počkať na čo najčerstvejšie dáta, ktoré prídu v priebehu ďalšieho mesiaca.

Daniel Horňák, Agentúra Bloomberg

Ďakujem a ešte ak môžem jednu u otázku ohľadne bilancie Európskej centrálnej banky, začína sa diskusia medzi členmi o tom, že ako ďalej. Pani Lagardová sa vyjadrila tak, že k zníženiu tej bilancie by malo dochádzať až po normalizácii menovej politiky, aký je váš názor možno kedy by sa s tým malo začať a prípadne akým spôsobom si to vy viete predstaviť? Ďakujem.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Sme naozaj na začiatku týchto rozhovorov, takže máme myslím si, že konsenzus medzi guvernérmi v Rade o tom, že sa chceme o tomto začať rozprávať možno ešte pred koncom tohto roka. Ale začať sa rozprávať neznamená automaticky konať. Takže ako keby zmršťovanie bilancie centrálnych - eurosystému ako takého je niečo, čo je z istého pohľadu neodvratné, ale má to svoj časový plán.

Redaktor, TV JOJ

Pán viceguvernér, sám ste povedali, že sa ťažko ako keby konkretizujú čísla, lebo nie sú ešte konkretizované opatrenia, atď.. My máme často v reportážach podniky, ktoré sú veľmi

energeticky náročné na výrobu, že pomoc, neprichádza, neprichádza včas - potom je tu x takých nápadov, koho najbližšie zdaníme a všetko de facto, ak správne rozumieme, ako pomôže Únia a následne štát – koniec-koncov Rusi v septembri už minulý rok, myslím, začali priškrcovať kohútiky, takže to nie je niečo, čo objavujeme teraz, či by tá pomoc už naozaj nemala byť konkrétnejšia ekonomicky, nemusíme to komentovať politicky, samozrejme. Ďakujem.

Ludovít Ódor, viceguvernér NBS

Tak pri našej prognóze by to bolo určite oveľa lepšie, lebo by sme to mohli nejakým spôsobom konkretizovať a aj z ekonomického hľadiska je oveľa lepšie vzhľadom na plánovanie, ako aj pre firmy je veľmi dôležité ako sa môžu pozeráť do toho budúceho roka, čo im zostane na účtoch, aké budú náklady, či nebudú musieť zavrieť na istú dobu v tých odvetviach, ktoré sú energeticky náročnejšie, takže - čím skôr, tým lepšie.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ja by som snád ešte dodal, že v tejto situácii si ja osobne myslím, že kľúčovú úlohu by mala zohrávať Európska komisia. A my by sme sa v tejto situácii mali postaviť ako jeden pol miliardový trh voči všetkým tým, ktorí nás v podstate ohrozujú z hľadiska energetickej bezpečnosti, lebo akonáhle si to riešia členské krajiny podľa svojho, tak jeden z takých výsledkov môžeme možno vidieť aj u nás doma. Myslím si, že je tu istá podobnosť z úvodnej fázy pandémie, z tohto pohľadu - nehovorím to prvýkrát - si myslím že Európska komisia robí toho málo, mohla by robiť viac a rýchlejšie.

Mário Blaščák, Hospodárske noviny

Európska centrálna banka odišla, opustila forward guidance a ide na politiku ad hoc na každom mítingu - nakoľko podľa vás, pán guvernér, zohráva taliansky dlh rolu pri ako keby tej opozdenej reakcie ECB, ktorá vlastne posledná z tých veľkých začala reálne priškrcovať menovú politiku? A môžeme čakať dvojku do konca roka?

Peter Kažimír, guvernér NBS

Myslím si, že máme jasný konsenzus v tom, že chceme dosiahnuť neutrálnu sadzbu, ale nemáme konsenzus v tom, čo neutrálna sadzba je. To znamená, ja vám nepotvrďím z tohto pohľadu ani dvojku, my proste sa zatiaľ v období najbližších minimálne dvoch štvrtrokov budeme hýbať naozaj ad hoc, to znamená - od mítingu k mítingu. A ja úplne nesúhlasím s vaším názorom, že sme reagovali opozdene, reagovali sme na základe aj proste funkčných

mechanizmov, ktoré sme si predtým schválili a forward guidance, bol z tohto pohľadu jeden z princípov, ktorý mohol spôsobiť napríklad to, čo interpretujete ako opozdenie. Takže a posledná vlastne časť otázky sa týkala talianskeho dlhu - taliansky dlh zohráva takú istú úlohu ako dlhy iných členských krajín. Tam je otázka samozrejme postavená na udržateľnosti. Máme krajiny, ktoré sú viac alebo menej udržateľné z pohľadu financovania svojho dlhu, takže žiadnu osobitnú úlohu nezohráva.

Andrej Horváth, TA3

Dobrý deň, chcem sa opýtať či v týchto prognózach hrala nejakú rolu ešte pandémia alebo už je to uzavretá kapitola. Ďakujem.

Ludovít Ódor, viceguvernér NBS

Vzhľadom na tú neistotu v energetických otázkach, tá neistota z pandémie je násobne menšia. To znamená, že aj keď ešte sú tam nejaké malé dozvuky, najmä v tomto roku, ale už do ďalšieho obdobia sme nepremietli nejaké vážne ekonomické reštrikcie, takže bude nás trápiť ten väčší problém a zdá sa, že pandémia je už na dobrej ceste, aby sme ju zaradili do vlastne historických kníh, takže takto sme k tomu pristúpili.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ale pravdou je, ak mi dovoľíte dodať, že nám tu po pandémii zostalo dedičstvo na trhu práce, to znamená - zostali nám segmenty, ktoré sú chronicky neobsadené a signalizujú chronický nedostatok pracovnej sily. Potom tu máme nový fenomén práce z domu, takže to sú proste novinky, ktoré tu s nami zrejme zostanú na dlhšie, možno navždy.

Redaktor, RTVS

Zatiaľ čo kolega Blaščák mal takú jastrabiu otázku, ja by som skôr z opačnej strany skúsil. Tá ekonomika naozaj slabne, v Nemecku bude recesia, na Slovensku teda bude recesia, rozumiem, že sa obávate tých druhotných efektov nejakého odkorenenia tých inflačných očakávaní a podobne - predsa len možno že tak ľudsky z pohľadu tých bežných domácností môže byť veľmi neintuitívne zvyšovanie ich nákladov na bývanie, ich úrokov na hypotékach v čase, keď možno budú prichádzať o prácu, keď im dramaticky, najmä tým nižším príjmovým decilom vzrastajú tie náklady na energie - ako by ste im to prosto vysvetlili?

Peter Kažimír, guvernér NBS

Vysvetlil by som to tak, že recesia nie je biznis centrálnych bánk, vysvetlil by som to tak, že dnes bez koordinácie toho, čo voláme fiškálna a monetárna politika nedosiahneme požadovaný výsledok, pretože je snáď úplne jasné, že ak vlády budú valiť ďalšie a ďalšie stimuly často necielené, často časovo neobmedzené a budú si ohrozovať povedzme napríklad udržateľnosť financovania svojho dlhu, tak to všetko pôsobí proinflačne, proti našim záujmom. A budem argumentovať tým, že tým záujmom číslo jedna je skrotiť inflačné očakávania v tom strednodobom horizonte, nikto na Zemi si nemôže želať to, aby sme s takýmto číslami rastu cien a životných nákladov sa chceli potýkať ďalšie roky. To znamená, ak teraz sprísňujeme a zvyšujeme úroky a budeme to robiť ďalej, tak prvotným cieľom je to, aby o dva, tri roky sa vrátili k dvojpercentnému pokojnému rastu cenového indexu tak, ako sme na to boli zvyknutí posledných skoro dve desiatky rokov. A to je náš primárny mandát, ktorý nám zverila...(nekvalitný záznam, pozn. prep.)..., ktoré zverili iným centrálnym bankám ich ústavy, tak to je.

Redaktor, RTVS

Druhá otázka - ako dôležité je podľa vás zachovať spoločný európsky trh aj čo sa týka energetického trhu, pretože národná rada prijala tú legislatívu ohľadom nových kompetencií pre vládu, vyhlásenie všeobecného hospodárskeho záujmu v mimoriadnej situácii, kedy by teda mohla siahnúť a direktívne nariadiť Slovenským elektrárňam a iným spoločnostiam predávať elektrinu na domácom trhu, nie na vonkajšom trhu, čo teda tak nejak implicitne zvädza k úvahe, že by sme sa nejakým spôsobom odstrihli od toho trhu. Takéto opatrenia sú síce deklarované, že budú len v krajnom prípade, ale predsa len ako bolo by to vážny zásah do spoločného trhu. Ako to vnímate?

Peter Kažimír, guvernér NBS

Pán redaktor, ja nie som energetik, ale som presvedčený Európan. A z tohto pohľadu už som sa k tomu vyjadril, nám chýba spoločná akcia a potom, keď chýba spoločný postup, koordinácia, tak potom nasledujú rôzne akcie na úrovniach národných, často sa proste vymýšľa koleso a to nie je dobré. My sme potrebovali ísť tzv. najlepšou praxou, potrebovali by sme istú dávku koordinácie, ktorá nám zrejme chýba a podľa mňa je takáto legislatíva možno ako keby zúfalá reakcia na to, že nemáme ďalšie noty, ktoré by mali prísť z centrálnej úrovne. Uvedomme si, že z hľadiska energetickej krízy sme veľmi fragmentovaní, to znamená úplne inak je to vnímané v krajinách ktoré sú úplne závislé na dovoze energetických nosičov z východu a potom je to

úplne inak niekde na západe na Iberskom polostrove, kde takýto problém vôbec nemajú. Z tohto pohľadu my potrebujeme naozaj teraz istú dávku solidarity, ale aj koordinácie. Ďakujem.

Rado Tomek, Denník N

Mám dve otázky, pán guvernér. Tá prvá sa týka dolára - ako veľmi vás znepokojuje, teda aj ECB a aktuálna sila dolára, ako to môže zamiešať karty jednak v ekonomickom vývoji a jednak v inflácii? A druhá, chcem sa spýtať ešte na ten váš, aspoň v porovnaní s vyjadreniami premiéra Hegera, optimizmus ohľadom slovenskej podnikovej sféry - kde vlastne pramení, ako hlboko ste išli napríklad na jednotlivé dodávateľské reťazce, že máte istotu, že pri tom zvýšení, zvýšení cien, nenastane väčší problém? NBS nedávno zverejnila štúdiu, kde sa hovorilo, že pri 100 %-nom zvýšení, to sú samozrejme - iné sú ceny pre domácnosti a pre podniky - by mohlo byť v strate – neviem - 50% alebo koľko podnikov, že kde pramení ten optimizmus?

Peter Kažimír, guvernér NBS

Takže najprv - my nie sme účastníci nejakej kurzovej vojny, z tohto pohľadu nás to znervózňuje len do tej miery, do akej miery je kurz kanálom, ktorým sa realizuje alebo sťažuje prenos našej monetárnej politiky, ktorý treba proste priznať, že v čase energetickej krízy je väčší ako inokedy, pretože s väčšinou energií sa obchoduje v dolároch a to samozrejme potom vytvára ďalšie – ako keby - zvyšuje ten stĺpec, ktorý tu pred sebou vidíte - červený stĺpec rastu cien energií, toľko asi ku kurzu. A aby sme sa chápali - ja sa nespórim s premiérom, nesnažte sa ma dostať do konfliktu, ja nie som politik, naozaj už nie som politik, to znamená - nepoužívam tento typ vyjadrení, ako bolo citované tuším pánom redaktorom Veleckým v úvode, takže my to vnímame ako veľké riziko, my máme naozaj veľa individuálnych dát, na základe ktorých sme si analyzovali možný dopad rastu energií, ale aj vôbec rastu cien, nákladových cien pre naše podniky a z tej analýzy jasne vyplýva, že podniky sú ohrozenejšie ako domácnosti. A ak si dobre pamätám tie čísla, tak tie z hľadiska z hľadiska možných finančných problémov a to hlavne vo vzťahu k splácaniu svojich úverov, tak tie percentá sa hýbu niekde medzi 6 až 10 percentami podnikovej bázy, ktorá pracuje s cudzími zdrojmi. Samozrejme v týchto scenároch nie sú obsiahnuté nejaké úplne šokové nárasty cien, ktorých sme svedkami aj dnes a samozrejme platí, že menej ohrozené sú nadnárodné firmy s veľkými proste vankúšmi z hľadiska svojich rezerv a najohrozenejšie sú mikropodniky a malé firmy, ale to snáď dá asi rozum.

Redaktor

Ďakujem pekne, ja by som sa chcel spýtať na to, či si politikou intervenčných nákupov necháva ECB ako keby otvorené zadné vrátka - tá definícia vlastne tej procedúry je zatiaľ taká vágna, prišlo to v júli tesne pred tým zvyšovaním úrokových sadzieb - ako to máme brať? Bude sa naďalej kupovať, aj keď sa už oficiálne nekupuje?

Peter Kažimír, guvernér NBS

Asi viete, a vy veľmi dobre viete, že sme zastavili čisté nákupy aj v rámci pandemického programu, aj v rámci toho nosného programu kvantitatívneho easingu, ktorý tu bol prítomný roky, ale zostala nám reinvestičná fáza, ktorá tu je a plne ju priznávame, aj istú dávku flexibility v obdobiach, keď to proste potrebujeme, ale my naozaj nežijeme v normálnej dobe. Takže ak sme sa zhodli a naozaj sme sa konsenzuálne zhodli, aj keď to mnohých prekvapilo na nástroji, tzv. backstope, aby som to preložil do slovenčiny, nástroji poslednej - áno hovoríme o TPI - tak je to proste nástroj, ktorý má hlavne slúžiť ako na odstrašenie pokusov búchania na dvere tej-ktorej krajiny z hľadiska financovania vlastného dlhu, ale hlavne z pohľadu cieľov monetárnej politiky. Takže toto je nástroj, ktorý má nám slúžiť na presadzovanie záujmov v monetárnej politike a tým je kľúčovo samozrejme tlmenie inflácie, nie je to nič viac a nič menej. Ja vás ubezpečujem, že žiadny tajný manuál v skrini napísaný v taliančine alebo v inom jazyku nemáme a platí len to, že sme sa zhodli na nástroji, ktorý postupne kultivujeme a dostávame ho proste do legislatívnej podoby a dúfame, že bude odložený niekde na policičke a nikdy sa ho nebudeme musieť dotknúť.

Peter Majer, hovorca NBS

Ďakujem pekne, to je od nás všetko, na záver dodám, že všetky dokumenty si môžete stiahnuť už na našom webe vrátane tejto prezentácie. Prajeme ešte príjemný deň.

Peter Kažimír, guvernér NBS

Ďakujeme aj my, krásny deň vám prajeme ešte.

Ludovít Ódor, viceguvernér NBS

Pekný deň!